

# RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1915.

Andra kammaren.

Nr 95.

Lördagen den 29 maj.

. Kl. 10,30 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 22 innevarande maj.

§ 2.

Ordet lämnades härefter till herr vice talmannen D. Persson, som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta att uppdraga åt de ledamöter av kammaren, som representera Stockholms stad, att jämte de övriga kammarens ledamöter, som kunna vara i huvudstaden närvarande, verkställa justering av de kammarens protokoll, som nu vid riksdagens slut befinnas vara ojusterade.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 3.

Föredrogs bankoutskottets memorial, nr 43, med förslag till nytt reglemente för riksgäldskontoret; och biföll kammaren utskottets däri gjorda hemställan.

§ 4.

Anmälades och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från statsutskottet:

nr 213, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av elektrisk belysning och drivkraft vid statens vårdanstalt för alkoholister å Venngarn m. m.;

nr 214, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring av bestämmelserna för statens meddelande av sjöförsäkring mot krigsfara;

nr 225, angående statsregleringen för år 1916; och

*Andra kammarens protokoll 1915. Nr 95.*

nr 226, med överlämnande av ny riksstat;  
från bankoutskottet;  
nr 223, med reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning; och  
nr 224, med reglemente för riksgäldskontoret; samt  
från riksdagens kansli:  
nr 175, angående utredning rörande omorganisation av rikets sjömanshus;  
nr 176, angående vidtagande av vissa åtgärder från statens sida till främjande av landsbygdens förseende med elektrisk kraft; och  
nr 218, rörande revision av förordningen angående antagande av släktnamn m. m.

Vidare anmäldes och godkändes:

dels bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelser:  
nr 220, till fullmäktige i riksbanken med överlämnande av bankoreglementet; och  
nr 221, till fullmäktige i riksgäldskontoret med reglemente för riksgäldskontoret;

dels ock riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelse till fullmäktige i riksgäldskontoret angående anordnande av rum för förtroenderåden inom riksdagens partier.

### § 5.

Härefter anmäldes och godkändes riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

nr 15, i avseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen;

nr 26, angående åtskilliga på grund av § 89 regeringsformen väckta frågor;

nr 46, angående förslag till lag om skyddskoppypning;

nr 47, angående Kungl. Maj:ts proposition om höjning av anslaget till statsmedicinska anstalten;

nr 48, angående utsträckning av tiden för tullfri disposition av tullpliktiga utställningsföremål, som införts till Baltiska utställningen i Malmö år 1914;

nr 49, angående ändrad lydelse av 42 § 2 mom. i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket;

nr 50, angående lag om inskränkning i inmutningsrätten;

nr 51, angående ändrad lydelse av §§ 10 och 21 i lasarettstadgan den 18 oktober 1901;

nr 52, angående Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till skyddskoppypningens ordnande;

nr 53, rörande ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket;

- nr 54, angående ändrad lydelse av § 13 mom. 5 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor;
- nr 55, rörande förordning angående utförsel av socker under viss tid utan erläggande av sockerskatt;
- nr 56, angående förordning om krigskonjunkturskatt;
- nr 57, angående beräkning av bevillningarna för år 1916;
- nr 58, angående anordnande av rum för förtroenderåden inom riksdagens partier;
- nr 59, angående statsregleringen;
- nr 60, angående dispositionen av besparingarna å huvudtitlarna;
- nr 61, angående Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgning av riksdagens bibliotek till centralt förvaltningsbibliotek;
- nr 62, angående proposition med förslag till ändrad lydelse av § 3 i reglementariska föreskrifter för riksdagen;
- nr 63, rörande lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 12 maj 1897 med vissa bestämmelser om riksbankens sedelutgivningsrätt, så ock angående forum för riksbanken, lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 samt lag angående rätt för Konungen att i vissa fall medgiva riksbanken viss ökad sedelutgivningsrätt;
- nr 64, rörande förslag till förordning angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden;
- nr 65, angående förslag till förordning om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken;
- nr 66, angående förslag till förordning angående grunder för upplåtelse av vissa kronan tillhöriga vattenfall och strömfäll m. m.;
- nr 67, angående nytt reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;
- nr 68, angående nytt reglemente för riksgäldskontoret;
- nr 69, angående utbetalning av riksdags- och revisionskostnader m. m.;
- nr 70, angående bestridande av sådana av riksdag föranledda utgifter, som av Kungl. Maj:t förskottsvis anvisats till utbetalning å statskontoret;
- nr 71, angående sättet för betalning av räntor å statsskulden m. m., utgifter för kapitalökning och avbetalning å statsskulden;
- nr 72, angående av riksdagen beslutade, å riksgäldskontoret anvisade utgifter för år 1916;
- nr 73, angående sättet för gäldandet av å riksgäldskontoret anvisade utgifter;
- nr 74, angående anslaget till allmänna järnväglånefonden;
- nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 7, 16, 20 och 23 §§ i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring m. m.;

nr 76, rörande förslag till ändrad lydelse av § 18 mom. 2 i förordningen den 22 juni 1883 angående en postsparbank för riket;

nr 77, angående utredning om införande av helgdagar utan kyrklig karaktär;

nr 78, angående utredning och förslag rörande reglering av nattarbete inom bagerier, konditorier och s. k. hembagerier;

nr 79, angående ordnande av brandväsendet å landsbygden;

nr 80, angående förändrade bestämmelser rörande ersättning till vittnen och sakkunniga i rättegångsmål;

nr 81, angående ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall av gällande bestämmelser om häradssting m. m.;

nr 82, rörande förslag till lag om ändring i gällande bestämmelser angående förteckningar å lagfarter;

nr 83, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 22 värnpliktslagen den 17 september 1914;

nr 84, angående utredning om ändrade bestämmelser beträffande sjöfynd;

nr 85, angående lag om skyldighet för vissa värnpliktiga att under år 1915 undergå landstörmsbefälsutbildning m. m.;

nr 86, angående förslag till lag om ändrad lydelse av § 2 mom. 1 och 2, § 3, § 5 mom. 3, § 7 mom. 3 samt § 8 mom. 2 och 3 i lagen den 24 maj 1895 angående skyldighet för kommuner och enskilda att fullgöra rekvisitioner för krigsmaktens behov;

nr 87, angående förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 september 1906 om automobiltrafik;

nr 88, angående förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning m. m.;

nr 89, angående förslag till lag om förfogande över vissa varor vid krig eller krigsfara eller andra utomordentliga av krig föranledda förhållanden;

nr 90, angående utredning om avskiljande av Stockholms stad i kyrkligt hänseende från ärkestiftet;

nr 91, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av § 8 i lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus;

nr 92, angående utredning och förslag till lag om rätt för stat, kommun och municipalsamhälle att försälja vissa fastigheter med servitut, innefattande företrädesrätt till återköp;

nr 93, angående beredande av tillfälle för innehavare av lägenheter å ekklesiastika boställen att friköpa de innehavda lägenheterna;

nr 94, angående undersökning rörande verkningarna av gällande lagstiftning till förekommande av vanhävd av viss jord i Norrland och Dalarna;

nr 95, angående lag om rätt för Konungen att stadga förbud i vissa fall mot slaktande av svin och saluhållande av slaktat svin;

nr 96, angående utredning om ändring av 18 kap. 16 § strafflagen;

nr 97, angående förslag till lag om förbud för vissa personer att vistas å ort, där avdelning av krigsmakten är förlagd, samt till lag om ändrad lydelse av 10 kap. 14 § strafflagen;

nr 98, angående förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 17:o i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt den 26 maj 1909;

nr 99, angående förslag till lag om talan i viss ordning angående rätt till strömfall;

nr 100, angående utredning rörande ordnande av landstombsbefälsfrågan m. m.;

nr 101, angående ändrad lagstiftning rörande bevisning inför rätta; och

nr 102, angående förslag till lag om eftergift vid krig eller krigsfara från vissa bestämmelser om arbetstid för minderåriga och kvinnor.

## § 6.

Kammarens ledamöter, vilka av Kungl. Maj:t blivit kallade att denna dag efter bevestigad gudstjänst infinna sig å rikssalen, där riksdagen komme att avslutas, avgingo nu till slottskapellet för åhörande av riksdagspredikan. Efter gudstjänstens slut begåvo sig kammarens ledamöter till rikssalen, där jämväl första kammarens ledamöter infunno sig.

Herr statsrådet Linnér uppläste där Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Hammarskjöld att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen.

Sedan härefter kamrarnas undersåtliga vördnad och välönskingar blivit av herrar talmän framförda samt herr statsrådet Linnér uppläst riksdagens beslut, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara avslutad.

## § 7.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till kammarens samlingsrum, tog herr *talmannen* avsked av kammarens ledamöter med följande ord:

Mina herrar! Vi stå nu vid slutet av 1915 års lagtima riksdag. Man trodde vid dess början, att densamma skulle bliva mindre arbetsfylld, än riksdagarna på senare tid i allmänhet varit. Så har dock ej blivit fallet. Den gångna riksdagen kan i avseende på såväl arbetets mängd som arbetsprodukten gott mäta sig med flertalet av sina föregångare; särskilt på lagstiftningens område har den medfört betydande resultat. Till sin allmänna karaktär har den varit — det må med tillfredsställelse av talmannen konstateras — en lugn arbetets riksdag. Jag anhåller att till mina kammarkamrater få frambära ett hjärt-

ligt tack för all vänskap och välvilja, som därunder kommit mig såsom talman till del.

Mina herrar! Då vi nu skiljas för att återgå, var och en, till våra vanliga sysselsättningar, känna vi emellertid, att det är allvarliga tider vi leva uti. Och jag kan icke underlåta att i denna skilsmässans stund giva uttryck åt den önskan och förhoppning, som vi alla hysa, att, likasom krigets åskor, vilka dåna därute i Europa, hittills genom en strängt iakttagen neutralitet kunnat avledas från våra landamären, även framgent den rasande världsbranden måtte användas från oss och fredens oskattbara förmån bevaras åt vårt älskade fädernesland!

Härpå svarade herr Persson i Stallerhult: Herr talman! De flesta av kammarens ledamöter ha redan för en vecka sedan sagt Eder sitt tack och farväl; det återstår för oss, som här äro kvar, att säga detsamma. Jag ber därför att till Eder få fram-bära allas vårt varma och hjärtliga tack för den skicklighet, den uthållighet och det tålmod, varmed Ni lett kammarens förhandlingar. Vi tillönska Eder en behöflig vila efter det ansträngande arbetet och en angenäm sommar samt uttala den förhoppningen, att då andra kammaren härnäst sammanträder, vi även då måtte få se Eder på samma plats, som Ni nu lämna.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter avskedshälsningar och åtskildes.

In fidem  
*Per Cronvall.*